

Velkommen til

Grunnkurs i dekontaminering

13.11.2025

Program

- 09.00 – 09.20 Introduksjon til dekontaminering og lovverk
- 09.20 – 09.50 Grunnleggende mikrobiologi
- 09.50 – 10.10 Bruk av verneutstyr ved dekontaminering
- **10.10 – 10.25 Pause - 15 min**
- 10.25 – 10.55 Manuell rengjøring - 30 min
- 10.55 - 11.15 Kjemisk desinfeksjon og ultralydrengjøring – 20 min
- 11.15 – 11. 45 Maskinell vask – vaskedekontaminator – 30 min
- **11.45 – 12.30 Lunsj - 45 min**
- 12.30 – 12.50 Klargjøring til sterilisering – inspeksjon og pakking –
- 12.50 – 13.20 Sterilisering av medisinsk utstyr (vanndampsterilisering og tørrsterilisering)
- 13.20 – 13.50 Kontroll av steriliseringsprosessen
- **13.50 – 14.05 Pause - 15 min**
- 14.05 – 14.25 Transport, lagring og holdbarhet – 20 min
- 14.25 – 14.45 Kvalitetssystem for dekontaminering – 20 min
- 14.45-15.00 Spørsmål og diskusjon

Introduksjon til dekontaminering

13.11.2025

Eivind Espeland

Seksjonsleder

Avdeling for smittevern

OUS-Rikshospitalet

Hva kommer du til å høre om på kurset?

Dekontamineringsprosessen:

- Rengjøring
- Desinfeksjon
- Sterilisering

Metoder for dekontaminering

- Manuelt
- Maskinelt
- Kjemiske prosesser
- Fysiske prosesser

Kvalitetssikring

- Monitorering
- Periodiske kontroller
- Validering
- Kvalitetssystem

Ha i bakhodet:

Hvorfor gjør vi dette?

Hvordan kan vi være sikre på at det er gjort riktig?

Hvem er ansvarlig?

Medisinsk utstyr

- Rent
- Desinfisert
- Sterilt

Kontaminert

DEKONTAMINERING

DEKONTAMINERING

Behandling med rengjøring, desinfeksjon og evt. sterilisering for å gjøre et medisinsk utstyr fritt for forurensning og trygt å bruke

1. Fjerning av urenheter
2. Drap av mikrober

Dekontaminering ER smittevern

Case

- Hvordan havnet vi her?
- Hva gikk galt?
- Hvordan kan vi spore opp?
- Hvordan forhindre gjentakelse?

Renhetskrav til medisinsk utstyr

- Kritisk utstyr skal være sterilt ved bruk
 - Utstyr som kommer i kontakt med blodbanen, sentralt nerve- og vaskulærsystem og sterilt vev
 - Eksempler: Invasivt utstyr/kirurgiske instrumenter: saks, pinsetter; dentalt utstyr, oftalmologisk og urologisk utstyr, dialyseutstyr
- Semi-kritisk utstyr skal være desinfisert, helst sterilisert, mellom hver pasient
 - Utstyr som kommer i kontakt med slimhinner (luftveiene, mage-tarm-kanal/ urinveine) uten å penetrere disse
 - Eksempler: Trakealtuber, otoskop, anestesi-utstyr, gastroskop, spekel, amalgamkondensator, kinnbøyle
- Ikke-kritisk utstyr skal være rengjort, helst desinfisert, mellom hver pasient
 - Utstyr som kommer i kontakt med hel, frisk hud
 - Eksempler: Blodtrykksmansjetter, stetoskop, pulsoksimeter, datamaskin

Hva er rent?

- Renhet er et subjektivt begrep
- Synlig rent
- Mikrobiologisk rent
- Kjemisk rent

Dekontamineringssirkelen

- Rengjøring
 - Desinfeksjon
 - Inspeksjon
 - Pakking
 - Sterilisering
 - Transport
 - Lagring
 - Bruk
 - Transport
- Alle trinn krever:
 - Lokalisering
 - Lokaler
 - Utstyr
 - Kompetanse
 - Organisering
 - Prosedyrer

Dekontamineringsfasiliteter

- Dekontaminering bør gjøres i eget rom tilpasset formålet

Lover og forskrifter

- Lover, forskrifter og EU-regulativer er bindende
- Standarder, retningslinjer, prosedyrer etc. er anbefalinger
- Sammen utgjør de faglig standard

Lover

- Lov om medisinsk utstyr.
- Lov om helsepersonell m.v. (helsepersonelloven)
- Arbeidsmiljøloven
- Smittevernloven
- Spesialisthelsetjenesteloven
- Lov om kommunale helse- og omsorgstjenester m.m. (helse- og omsorgstjenesteloven)
- Lov om legemidler
- Tannhelsetjenesteloven

Forskrifter

- Forskrift om medisinsk utstyr
- Forskrift om bruk av medisinsk utstyr
- Forskrifter om kjemiske desinfeksjonsmidler til teknisk bruk i helse- og sykepleie.
- Forskrift om ledelse og kvalitetssikring i helse og omsorgstjenesten.
- Forskrift om smittevern i helse- og omsorgstjenesten

Lov om helsepersonell

§ 4 Forsvarlighet

- Helsepersonell skal utføre sitt arbeid i samsvar med de krav til **faglig forsvarlighet** og omsorgsfull hjelp som kan forventes ut fra helsepersonellets kvalifikasjoner, arbeidets karakter og situasjonen forøvrig

Lov om medisinsk utstyr

Ny norsk lov om medisinsk utstyr fra 26.5.2021 erstatter Direktiv 93/42/EEC

- Forskrift om medisinsk utstyr
- Forskrift om bruk av medisinsk utstyr

Det er forbudt å reprocessere engangsutstyr i Norge

EU-regulativer

- Medical Device Regulation innførte at
- Følgende produkter skal også anses som medisinsk utstyr:
 - Produkter **som særlig er beregnet** på **rengjøring, desinfisering eller sterilisering** av utstyr nevnt i artikkel 1 nr. 4, samt de som er nevnt i første ledd i dette nummer,
- Maskiner og utstyr som defineres som medisinsk utstyr skal være CE-merket

Forskrift om medisinsk utstyr

- Opplysninger fra produsenten

13.6 Bruksanvisning

h) Dersom utstyret er beregnet på gjenbruk skal det være opplysninger om hvilke metoder som bør benyttes for at gjenbruk kan finne sted, herunder:

- rengjøring
- desinfisering
- pakking
- steriliseringsmetode dersom utstyret skal steriliseres på ny,
- samt eventuelle begrensninger med hensyn til hvor mange ganger utstyret kan gjenbrukes

Egenprodusert medisinsk utstyr

- En helseinstitusjon kan tilvirke medisinsk utstyr for intern bruk under det såkalte in-house-unntaket i MDR. Formålet med unntaket er å gi helseinstitusjoner mulighet til framstille utstyr for å dekke behov som ikke kan oppfylles med utstyr som er på markedet. Det er brukeravdelingen som formelt er ansvarlig for egenproduksjonen og som må sikre at produktet anvendes på en trygg og sikker måte.

Brukermanualen

- Fasiten på hvordan dekontamineringen skal utføres
- Skiller mellom produsentens og brukerens ansvar
- Vær obs ved anskaffelse av nytt utstyr. Har avdelingen det som kreves for å kunne dekontaminere utstyret?

Leverer maskinene det du ønsker?

- Maskiner må kontrolleres
 - Validering
 - Service
 - Indikatorer
 - Visuell kontroll

Brukerkontroll av dekontamineringsprosessen er en viktig del av det totale kvalitetssystemet som skal:

- Avdekke avvik
- Sikre at frigitt gods er trygt å bruke